

Akdeniz Meyve Sineği (*Ceratitis capitata*)

Tanımı ve Yaşayışı

Erginleri, genellikle ev sineğinin 2/3'ü büyüklüğündedir. Vücudun genel rengi sarımsı kahverengidir. Kanatları geniş olup üzerinde siyah ve soluk kahverengimsi şeritler vardır. Larvası beyaz ve bacaksızdır. Zararlı kış toprakta veya ağaç üzerinde kalan turunc meyveleri içinde geçirir. İklim koşullarına göre ilkbahar sonu , yaz başında çıkan erginler beslendikten sonra yumurtalarını olgun meyvelerin kabuğu altına bırakırlar. Açılan yumurtalardan çıkan larvalar meyvenin etli kısmı ile beslenerek olgunlaşınca kendisini toprağa atar, toprağın 2-3 cm derinliğinde pupa olur.

Akdeniz Meyve sineğinin larvası ve meyvedeki zararı

Zarar ŞekliAkdeniz meyve sineği erginleri; turuncgil ve nar meyvelerinin vurma olgunluğuna geldiği dönemde yumurta bıraktıkları noktalarda sarımsı lekeler, olgun meyvelere yumurta bıraktıkları noktalarda ise kahverengimsi lekeler neden olurlar.

Akdeniz meyve sineği'nin esas zararı larvaları tarafından yapılır.

Meyvenin etli kısmında beslenen larvalar, bu kısımda bir yumuşama ve çöküntü meydana getirirler. Zararlı tarafından yumurta bırakılan vuruklu olan meyveler hasat zamanından önce dökülür. Bu tür meyvelerin vuruklu ve bulaşık olması ihracata engel olmakta ve malın yurt dışına çıkarılmasına izin verilmemektedir. Ülkemizde Akdeniz ve Ege Bölgelerinin sahil şeridi boyunca uzanan kısımlarında devamlı faaliyet göstermektedir.

Zararlı Olduğu Bitkiler

Ülkemizde tespit edilen en önemli konukçuları limon çeşitleri hariç turuncgiller, kayısı, ayva, şeftali, incir, Trabzon hurması, nar, avakadodur.

Mücadelesi

Kültürel Önlemler

Yeni tesis edilecek olan turuncgil bahçelerine ara konukçuluk eden şeftali, incir, Trabzon hurması ve nar gibi meyveler dikilmemelidir.

Dökülen bulaşık meyveler toplanıp derin çukurlara gömülmelidir.

Hasattan sonra ağaçta meyve bırakılmamalıdır. Ağaçların altına düşen meyveler de toplanıp yok edilmelidir.

Kimyasal Mücadele

Sonbaharda Ağustos ayı sonu eylül ayı başlarında turuncgil bahçelerine, özellikle erkenci çeşit olan satsuma mandarinleri olgunlaşmadan önce mutlaka tuzak asılarak Akdeniz meyve sineği çıkışı kontrolü yapılmalıdır. Sineğin tespitinden sonra meyveler vurma olgunluğuna erişmişse (dipten itibaren sararma başlamışsa) ve sıcaklıklar 16 C⁰ nin üzerindeyse derhal ilaçlamaya geçilir. İlaçlamayı takiben tuzaklarda yine sinek görülüyorsa 7-10

gün ara ile hasada 10 gün kalıncaya kadar ilaçlamaya devam edilir. Günlük ortalama sıcaklıklar 16 °C'nin altına düştüğünde ilaçlama gerekmez. Limon bahçelerinde ilaçlamaya gerek duyulmaz. Zehirli kısmı Dal İlaçlama yöntemi kullanılır.

Turunçgil Unlu Biti (*Planococcus citri*)

Tanımı

Ergin dişiler, uzunca oval biçimde ve beyaz unlu gibi görünür. Ortalama uzunluğu 3.7 mm, eni ise 1.8 mm'dir. Vücudun her tarafı beyaz ince mumlu iplikçiklerden oluşmuş bir örtü ile kaplıdır. Bazen tek başına çoğunlukla koloni halinde yumakçıklar şeklinde görülür.

Kış çoğunlukla yumurta ve yumurtalı ergin olarak gövde çatlakları arasında, yumurtasız ergin ve larva olarak da sürgün uçları arasında beslenerek geçirir. Yeni meyvelerin teşekkülü ile çanak yaprakları arasına yerleşir. Burada meyveye gelen bireyler özsuyu emerek beslenir. Orantılı nemi yüksek gölgeli sıcak yerler gelişmesine uygundur. Meyve çanak yaprağı arası dolduktan sonra bitişik meyveler, yaprağın birbirine değdiği yerlere, göbekli portakalların göbek kısmına girerek buralarda çoğalmaya başlar. Yaz sonuna doğru gövde ve dallara dağılırlar.

Zarar Şekli

Mayıs ayı başlarından itibaren turuncgillerde meyvelerin sapla birleştiği çanak yaprakları ve meyvelerin birbirleriyle temas ettiği yerlerde, göbekli portakalların göbek kısmında emgi yaparak meyve kalitesini düşürür ve sap dipleri zayıflayan meyvelerinin dökülmesine neden olurlar. Bu zararının bulunduğu yerlere harnup ve portakal güveleri yumurta bırakırlar. Zararının çıkardığı tatlı maddeler bu güvelerin larvalarının besin kaynağı olur. Daha sonraki dönemlerde harnup güvesi larvaları göbekten içeri girerek meyvelerin olumdan önce dökülmelerine neden olur. Portakal güvesi ise meyve kabuğunu delerek meyveleri döker. Ayrıca salgıladığı tatlımsı madde ile de yaprak ve meyvelerde fumajine neden olur.

Zararlı Olduğu Bitkiler

Birinci derecede turuncgiller olmak üzere zeytin, dut, bağ, nar, muz, zakkum, yerkıstığı, balkabağı, kavun, karpuz, ve pek çok süs bitkisinde zarar yapar.

Mücadele Yöntemleri

Kültürel Önlemler

Bahçede yabancı ot temizliğine dikkat edilmelidir. Budama, ağaç taçları birbirine temas etmeyecek, güneşlenme ve hava akımı sağlayacak şekilde yapılmalıdır.

Biyolojik Mücadele

Ülkemizde kitle üretimi yapılan ve bahçelere salınan, bölge şartlarında kışı geçiremeyen *Cryptolaemus motrouzieri* predatör (avcı böceği) ve *Leptomastix doctylopii* parazitoidi en önemli doğal düşmanlarıdır. Bunlar dışında ülkemizde yerli doğal düşmanları da vardır. Bahçe nisan ayı ortasından itibaren 15

gün ara ile kontrol edilir. Yeni meyvelerin oluşmasından itibaren oluşmasından meyvelerin çanak yapraklarının kapanmasına kadar olan devrede ağacın gövde dal ve sürgün uçları, bu devreden haziran ayının yarısına kadar meyve çanak yaprağı arası, temmuz ayından itibaren ise bitişik meyveler ve yaprağa temas eden meyveler kontrol edilir.

Mayıs sonuna kadar %5 ağaç ve haziran ayı sonuna kadar %8 ağaç veya meyve bulaşıklığı saptanırsa, ağaç başına 2-3 adet *C. motrouzieri* predatörü ile 10 adet *L. doctylopii* parazitoidi salınması gerekir. Ağustos ayında ağaç ve meyve bulaşıklığı %15 olursa ağaç başına 2-5 adet predatör ile 10 adet parazitoid verilir. Bu devrede meyve bulaşıklığı daha yüksek oranda tespit edilir ve koloni teşekkülü görülürse 5-10 adet veya daha çok sayıda predatör ile bu miktarın iki katı parazitoid salınır. Eylül ayında %20 ağaç ve meyve bulaşıklığı bulunan bahçeye, iklim durumuna göre kasım sonuna kadar ağaç başına 10 adet predatör ve 20 adet parazitoid salımına devam edilir. Karınca faaliyeti olan bahçelerde, yararlı böcek salımlarından önce, ağaçların kök boğazları daire şeklinde karınca öldürücü toz bir ilaçla ilaçlanmalıdır.

Kimyasal Mücadele

Meyveler fındık iriliğinde iken, %10 ve daha fazla zararlı bulaşıklığı saptanan bahçelerde biyolojik mücadele uygulamasından önce, popülasyonu düşürmek ve dökümü kısmen önlemek için yazlık beyaz yağlar kullanılır.

Adres : P.K. 27 Erdemli-Mersin
Web : <http://arastirma.tarim.gov.tr/alata>
E-Posta : alata@gthb.gov.tr
Santral : 0 324 518 00 52
Belgegeçer : 0 324 518 00 80

T.C.

GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Erdemli-Mersin

Akdeniz Meyve Sineği
(*Ceratitis capitata*)

Turuncgil Unlu Biti
(*Planococcus citri*)

Levent CİNGÖZ
Ziraat Mühendisi

Erdemli-2015